

Sindikát žerjavistov pomorskih dejavnosti Luke Koper (SŽPD)

Vojkovo nabrežje 38
6000 Koper

Ministrstvo za finance

Župančičeva ulica 3
1000 Ljubljana

Koper, 4. 8. 2026

Pripombe k predlogu Zakona o nacionalnem demografskem skladu

Spoštovani,

v okviru javne obravnave predloga Zakona o nacionalnem demografskem skladu podajamo pripombe, ki se nanašajo predvsem na položaj strateških gospodarskih družb, upravljanje infrastrukture državnega pomena, dolgoročno investicijsko sposobnost družb v državni lasti ter vpliv predlagane ureditve na zaposlene, socialno stabilnost in pokojninski sistem.

Uvodoma poudarjamo, da razumemo in priznavamo pomen dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema ter potrebo po odgovornem upravljanju državnega premoženja. Demografski izzivi so realni, zato je razprava o oblikovanju dolgoročnega finančnega mehanizma za podporo pokojninski stabilnosti legitimna in potrebna. Vendar pa predlagana ureditev po naši oceni odpira pomembna vprašanja, kadar gre za družbe, ki niso zgolj običajne kapitalske naložbe države, temveč upravljajo infrastrukturo državnega pomena in imajo širši gospodarski, socialni, varnostni, regionalni in razvojni pomen.

Posebej izpostavljamo položaj Luke Koper, ki ne more biti obravnavana kot običajna portfeljska naložba. Gre za družbo, ki upravlja pristaniško infrastrukturo državnega pomena in ima ključno vlogo pri logistični povezanosti Slovenije, oskrbi gospodarstva, mednarodni konkurenčnosti, varnosti, razvoju regije, okoljskem upravljanju, energetskega prehodu ter dolgoročnih strateških interesih države. Zato je nujno, da zakon že na normativni ravni zagotovi stabilno in jasno obravnavo takšnih družb kot strateških naložb.

Naše pripombe izhajajo iz skrbi, da bi lahko preširoko ali premalo določeno razumevanje strateških in nestrateških naložb v prihodnje omogočilo odločitve, ki bi bile sicer formalno skladne s strategijo upravljanja, vendar ne bi bile zadostno varovane z vidika dolgoročnega javnega interesa. Še posebej občutljiva je možnost znižanja državnega deleža pod strateški prag 50 % in en glas, kadar naj bi se strateški cilji zagotavljali s koncesijsko pogodbo. Pri družbah, ki upravljajo infrastrukturo državnega pomena, sama koncesijska pogodba po našem mnenju ne more biti zadostna podlaga za zmanjšanje strateškega lastniškega položaja države oziroma sklada.

Prav tako opozarjamo na tveganje prekomernega dividendnega pritiska. Če bi bil Nacionalni demografski sklad pomembno odvisen od rednih dividend in kupnin, bi to lahko pri strateških infrastrukturnih družbah ustvarilo pritisk na kratkoročno finančno izčrpavanje namesto na dolgoročno reinvestiranje, razvoj infrastrukture, varnost, okoljsko odgovornost, tehnološki razvoj in stabilnost zaposlenih. Pri družbah, kot je Luka Koper, je investicijska sposobnost neposredno povezana z dolgoročno konkurenčnostjo, zanesljivostjo delovanja in uresničevanjem javnega interesa.

Ob tem poudarjamo tudi širše sistemsko vprašanje: pokojninski sistem se primarno financira iz dela, plač, zaposlenosti in prispevkov. Demografski sklad je lahko koristen dodatni vir, vendar ne sme biti oblikovan tako, da bi s pritiskom na dividende, stroške dela ali prodajo premoženja dolgoročno slabil prav tisto gospodarsko in zaposlitveno osnovo, iz katere se pokojninski sistem financira. Zato menimo, da mora zakon poleg donosnosti naložb upoštevati tudi širši neto učinek na kakovost zaposlitev, prispevno osnovo, investicije, razvojno odpornost in dolgoročno javno korist.

Dodatno opozarjamo, da morajo biti cilji upravljanja sklada usklajeni s sodobnim razvojem korporativnega upravljanja in trajnostnega poročanja. Upravljanje državnega premoženja, zlasti strateških infrastrukturnih družb, ne more biti omejeno zgolj na finančno donosnost, višino dividend, kupnine in rast vrednosti premoženja. Vključevati mora tudi trajnostne, socialne, okoljske, razvojne in odpornostne cilje, zlasti kadar gre za družbe z izrazitim vplivom na zaposlene, okolje, lokalno skupnost, varnost, infrastrukturo in dolgoročni javni interes.

S priloženimi pripombami zato predlagamo predvsem jasnejšo zakonsko opredelitev strateških naložb, posebno varovalko za družbe s koncesijsko infrastrukturo državnega pomena, varovanje strateške klasifikacije in lastniškega praga pri infrastrukturnih družbah državnega pomena, omejitev dividendnega pritiska pri strateških infrastrukturnih družbah, širše merjenje uspešnosti sklada ter izrecno vključitev trajnostnih, socialnih in razvojnih ciljev med cilje upravljanja sklada.

Naš namen ni nasprotovanje oblikovanju demografskega sklada kot takega, temveč opozorilo, da mora biti predlagana ureditev dopolnjena z jasnimi, stabilnimi in dolgoročno odgovornimi varovalkami. Le tako bo mogoče zagotoviti, da pokojninska stabilnost ne bo grajena na način, ki bi hkrati oslabil strateško infrastrukturo, investicijsko sposobnost družb, kakovostna delovna mesta in dolgoročni razvoj Republike Slovenije.

V pričakovanju, da bodo pripombe v nadaljnjem zakonodajnem postopku skrbno proučene, resno obravnavane in upoštevane, vas lepo pozdravljamo.

S spoštovanjem,

Sindikat žerjavistov pomorskih dejavnosti Luke Koper (SŽPD)

Priloga:

- Pripombe k predlogu Zakona o nacionalnem demografskem skladu